

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Kuchynky a soudců JUDr. Václava Roučky a Mgr. Jaroslava Škopka v právní věci **žalobce: J.A.Y.**, nar..., bytem ..., *zastoupeného Mgr. Kateřinou Němečkovou, právníkem Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s., se sídlem Kovářská 939/4, Praha 9 - Libeň*, proti **žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 6. 2017, č.j. MV-62107-5/SO-2017,

t a k t o :

- I. **Žaloba s e z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci

Řízení o žádosti žalobce o povolení k trvalému pobytu na území ČR, podané dne 8. 2. 2017 podle § 68 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon o pobytu cizinců*“), bylo zastaveno podle § 169 odst. 8 písm. c) téhož zákona, neboť žalobce tuto žádost podal, ač k tomu nebyl oprávněn [usnesení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 13. 3. 2017, č.j. OAM-2026-19/TP-2017, ve spojení s rozhodnutím Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 26. 6. 2017, č.j. MV-62107-5/SO-2017].

II. Žaloba

V žalobě se uvádí, že žalobce na území ČR pobývá od 10. 12. 2008, kdy mu bylo uděleno povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie. Tento přechodný pobyt byl žalobci rozhodnutím Komise ze dne 3. 7. 2013, č.j. MV-8526-5/SO-2011, pravomocně ukončen dne 16. 7. 2013. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze. Současně s podáním žaloby podal návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2013, č.j. 10A 170/2013-25, byl žalobě odkladný účinek přiznán. Přiznáním odkladného účinku žalobě tedy došlo k tomu, že se až do samotného skončení řízení před soudem pozastavily účinky napadeného rozhodnutí. Rozsudkem ze dne 18. 1. 2017, č.j. 10A 170/2013-53, Městský soud v Praze žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Komise ze dne 3. 7. 2013, č.j. MV-8526-5/SO-2011, zamítl.

Právní závěr, ze kterého správní orgán prvního stupně (MV OAMP) vychází v usnesení ze dne 13. 3. 2017, č.j. OAM-2026-19/TP-2017, že žalobce není cizincem, který by ve smyslu § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců byl oprávněn podat předmětnou žádost o povolení k trvalému pobytu, není správný. Žalobce pobýval na území ČR od 10. 12. 2008 do 16. 7. 2013 na základě povoleného přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie. Odkladný účinek, který byl přiznán žalobě proti rozhodnutí Komise ze dne 3. 7. 2013, č.j. MV-8526-5/SO-2011, způsobil to, že „odložil účinky žalobou napadeného správního rozhodnutí (*tedy ukončení přechodného pobytu žalobce*), které tak v důsledku přiznání odkladného účinku nebylo vykonatelné. Přiznání odkladného účinku pozastavuje ty účinky napadeného správního rozhodnutí, které z povahy věci pozastavit lze (tj. uložené právní povinnosti nelze vynucovat, přiznaná oprávnění nelze uplatňovat, odejmutá oprávnění zůstávají zachována, atd.).“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2015, č.j. 5 Afs 29/2015-68). V případě žalobce tedy soudem přiznaný odkladný účinek žalobě způsobil to, že žalobce mohl zcela zákonně nadále pobývat na území ČR, a to i v okamžiku, kdy rozhodnutí, jímž byl přechodný pobyt žalobce ukončen, nabylo právní moci. Ani právní moc tohoto závazného rozhodnutí neměla a nemá právní účinky na skutečnost, že v období od 10. 9. 2013 (*ode dne, kdy Městský soud v Praze přiznal žalobě odkladný účinek*) do 18. 1. 2017 (*do dne, kdy Městský soud v Praze vydal rozhodnutí, jímž rozhodl o žalobcem v podané žalobě*), pobýval žalobce na území ČR zcela legálně, neboť v této době trvaly účinky přiznaného odkladného účinku podané žaloby. V tomto směru žalobce poukazuje též na vyjádření ředitele odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ze dne 9. 3. 2017, č.j. MV-32973-2/OAM-2017, ve kterém se uvádí, že „cizinec je ve lhůtě 60ti dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu oprávněn požádat o vydání povolení k trvalému pobytu dle ust. § 68 zákona o pobytu cizinců, je-li zároveň splněna podmínka, že na území pobývá nepřetržitě po dobu 5 let. Do doby rozhodnutí o žádosti o vydání rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu se pobyt takového cizince na území České republiky i nadále považuje za pobyt na základě povolení k přechodnému pobytu.“. V souladu s tímto výkladem je nájisto postaveno, že žalobce pobýval na území ČR zcela legálně až do dne 26. 6. 2017, tedy až do doby, kdy bylo správním orgánem druhého stupně (Komisí) rozhodnuto o žádosti o povolení k trvalému pobytu podané žalobcem dne 8. 2. 2017.

Dne 8. 2. 2017 si pak žalobce v souladu s § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců podal žádost o povolení k trvalému pobytu, neboť v souladu s dikcí tohoto ustanovení k tomu byl oprávněn. S ohledem na obsah tohoto ustanovení a na skutečnost, že v době podání žádosti o povolení k trvalému pobytu byl žalobce cizincem, kterému byl ukončen přechodný pobyt a zároveň u něj byl splněn zákonem stanovený předpoklad nepřetržitého pobytu na území ČR v délce 5 let, byl žalobce zcela oprávněn k podání žádosti o povolení k trvalému pobytu v souladu s § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

I závěr správního orgánu, že žalobce nebyl k podání žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců oprávněn, neboť na něj toto ustanovení nedoléhalo, považuje žalobce za zcela nesprávný a tento též nemá žádnou oporu v platné právní úpravě. Žalobce pobýval na území ČR až do dne 18. 1. 2017 zcela legálně, neboť až do tohoto dne trval odkladný účinek, který byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2013, č.j. 10A 170/2013-25, přiznán podané žalobě. Žalobci proto není vůbec zřejmé, proč by nemohl dne 8. 2. 2017 podat žádost o vydání povolení k trvalému pobytu v souladu s ustanovením § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců, které vstoupilo v účinnost dne 18. 12. 2015. Uvedeným nezákonným postupem správního orgánu došlo k porušení ust. § 2 odst. 1 správního řádu, když správní orgán nepostupoval v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, a rovněž k porušení ust. § 2 odst. 4 správního řádu, neboť přijaté řešení není v souladu s veřejným zájmem a rozhodnutí neodpovídá okolnostem daného případu.

III. Vyjádření žalovaného správního orgánu

V písemném vyjádření k žalobě Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců uvedla, že se ztotožňuje se skutkovými zjištěními i právní kvalifikací předcházejících rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. Žalovaná námítky uvedené v žalobě odmítá jako nedůvodné. Ze spisového materiálu nevyplývají žádné nové skutečnosti uváděné žalobcem. V podrobnostech odkazuje žalovaná na obsah napadeného rozhodnutí a na spisový materiál. Žaloba nepřináší žádnou novou relevantní argumentaci, která by správnost žalobou napadeného rozhodnutí žalované zpochybňovala. S ohledem na uvedené žalovaná navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

IV. Jednání před soudem

Při jednání před soudem dne 27. 7. 2018 zástupkyně žalobce setrvala na argumentaci obsažené v žalobě a v replice a poukázala na přípustnost retroaktivity ve prospěch pachatele. Jednání před soudem tlumočila paní V. K., tlumočnice jazyka anglického (viz zvukový záznam z jednání).

V. Posouzení věci krajským soudem

Soud přezkoumal napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).

Žaloba není důvodná.

Žalobce podal žádost o povolení k trvalému pobytu na území ČR podle § 68 zákona o pobytu cizinců. Řízení o této žalobcově žádosti bylo zastaveno podle § 169 odst. 8 písm. c) téhož zákona.

Ve smyslu § 169 odst. 8 písm. c) zákona o pobytu cizinců (ve znění účinném do 14. 8. 2017) usnesením se zastaví řízení o žádosti, jestliže cizinec podal na území žádost o povolení k trvalému pobytu, ač podání žádosti na území není oprávněn.

V daném případě je tedy sporné, zda žalobce byl oprávněn k podání žádosti o povolení k trvalému pobytu.

Podle § 69 odst. 5 části věty před středníkem zákona o pobytu cizinců (ve znění účinném do 14. 8. 2017) žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 68 odst. 1 podává

cizinec Ministerstvu vnitra, pokud na území pobývá na dlouhodobé vízum, povolení k dlouhodobému pobytu, na základě dokladu vydaného k pobytu na území podle zvláštního právního předpisu nebo během lhůty k vycestování stanovené z důvodu ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie uvedené v § 87f odst. 5, jde-li o cizince, který na území pobývá nepřetržitě 5 let.

Žalobce má za to, že žádost o povolení k trvalému pobytu podal během lhůty k vycestování stanovené z důvodu ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie uvedené v § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

V přezkoumávané věci byl rozhodnutím Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 3. 7. 2013, č.j. MV-8526-5/SO-2011, podle § 87f odst. 1 ve spojení s § 87e odst. 1 a § 87d odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců (ve znění účinném do 31. 12. 2010) ukončen přechodný pobyt žalobce na území ČR a podle § 87f odst. 3 téhož zákona byla stanovena lhůta k vycestování do 60 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 16. 7. 2013. Proti tomuto rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze (vedeno pod sp. zn. 10A 170/2013). Usnesením ze dne 10. 9. 2013, č.j. 10A 170/2013-25, Městský soud v Praze přiznal této žalobě odkladný účinek. Rozsudkem ze dne 18. 1. 2017, č.j. 10A 170/2013-53, Městský soud v Praze žalobu proti rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 3. 7. 2013, č.j. MV-8526-5/SO-2011, zamítl. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 19. 1. 2017. Dne 8. 2. 2017 žalobce podal Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky, žádost o povolení k trvalému pobytu na území ČR podle § 68 zákona o pobytu cizinců.

Ustanovení § 87f zákona o pobytu cizinců upravovalo a upravuje důvody ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie. I toto ustanovení bylo několikrát měněno. Pro daný případ je zásadní změna tohoto ustanovení provedená zákonem č. 314/2015 Sb. Až do 17. 12. 2015 nebyli rodinní příslušníci občana Evropské unie, jimž byl ukončen přechodný pobyt, oprávněni podat žádost o vydání povolení k pobytu na území ČR. Od 18. 12. 2015, kdy zákon č. 314/2015 Sb. nabyl účinnosti, do 14. 8. 2017 ustanovení § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců znělo: „Pokud ministerstvo ukončí rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie přechodný pobyt na území z důvodu uvedeného v odstavci 1, stanoví lhůtu k vycestování vždy 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu na území; cizinec je v této lhůtě oprávněn podat ministerstvu na území žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo, jde-li o cizince, který na území pobývá nepřetržitě 5 let, o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 68. Pokud cizinec podá ve lhůtě podle věty první žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, je oprávněn pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o jeho žádosti; po tuto dobu se jeho pobyt na území nadále považuje za pobyt na základě povolení k přechodnému pobytu.“.

V důvodové zprávě je uvedená změna zákona o pobytu cizinců odůvodněna takto: „Navrhuje se nové znění ustanovení upravujícího důvody ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU, neboť stávající znění nedostatečně reaguje na některé případy, kdy cizinec přestane splňovat podmínky práva pobytu ve smyslu směrnice 2004/38/ES, ale zákon přitom doposud neumožňoval ukončení jeho pobytu. Ve stávajícím ustanovení tak např. není řešena otázka zániku faktických svazků (druha a družky) nebo situace, kdy občan EU ukončí svůj pobyt na území, aniž by mu byl tento pobyt zrušen. Nadále je v § 87f odst. 2 upraveno tzv. zachování práva pobytu (čl. 12, 13 a 14 směrnice). Na rozdíl od současné úpravy je navíc umožněno, aby cizinci, kterým byl ukončen přechodný pobyt

rodinného příslušníka občana EU, neboť již nesplňují podmínky pro práva pobytu ve smyslu směrnice 2004/38/ES, během 60denní lhůty (která je jim stanovena současně jako lhůta k vycestování) požádali o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území s tím, že je zajištěn i jejich pobyt na území po dobu řízení o žádosti. Stejně tak cizincům, kteří přestali splňovat podmínky pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, ale již na území České republiky pobývali nepřetržitě 5 let, je umožněno v 60denní lhůtě od právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu požádat o vydání povolení k trvalému pobytu občana třetího státu s přiznáním postavení rezidenta EU. Přitom současně dochází k úpravě § 68 odst. 2, pokud jde o možnost započítávání doby přechodného pobytu do doby 5 let nepřetržitého pobytu na území, a dále k úpravě § 69 odst. 5, pokud jde o oprávnění k podání žádosti o trvalý pobyt v době běhu lhůty k vycestování, je-li tato lhůta určena podle § 87f odst. 5. Žadatelům o trvalý pobyt není zajištěna automatická možnost setrvání na území po dobu řízení o žádosti o trvalý pobyt podle § 68, nicméně stejně jako ostatním žadatelům o trvalý pobyt je jim umožněno požádat o udělení dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území dle § 33 odst. 1 písm. c), neboť v případě podání žádosti o trvalý pobyt v době běhu lhůty k vycestování, došlo-li k ukončení přechodného pobytu podle § 87f odst. 1, se jedná o oprávněné podání žádosti o trvalý pobyt podle § 69 odst. 5. Možnost podat žádost o dlouhodobý nebo trvalý pobyt se však nevztahuje na tzv. „sankční“ důvody ukončení přechodného pobytu, které jsou přejaty z dosavadní úpravy, pouze jsou nově upraveny v § 87f odst. 3.“ (viz Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2013 – 2017, sněmovní tisk 463/0, část č. 1/8).

Právní úprava účinná od 18. 12. 2015 je pro příslušné cizince výhodnější než předchozí právní úprava (arg.: „*Na rozdíl od současné úpravy je navíc umožněno ...*“). Vzniká tu tedy otázka, zda pro žadatele evidentně výhodnější právní úprava neměla být aplikována i na žalobcovu žádost o povolení k trvalému pobytu ze dne 8. 2. 2017. Zástupkyně žalobce se při jednání před soudem dovolávala správního trestání. K tomu soud uvádí, že podle § 7 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (účinného do 30. 6. 2017), se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele příznivější. Totéž pravidlo je obsaženo v § 2 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (účinného od 1. 7. 2017). Správní trestání tedy pracuje s přípustností retroaktivity ve prospěch pachatele. Nejedná se však o obecný princip správního práva (nebo o obecný princip práva jako takového). Pokud by snad měla být přípustnost retroaktivity rozšiřována mimo oblast správního trestání, mohlo by se to možná týkat některých případů, kdy se z úřední povinnosti ukládá nějaká povinnost, ne však případů, kdy se má k žádosti účastníka řízení přiznávat určité oprávnění.

Ve vztahu k výše uvedené změně zákona o pobytu cizinců však předmětnou otázku vyřešil sám zákonodárce, který v části druhé čl. IV. [Přechodná ustanovení] bodu 1 zákona č. 314/2015 Sb. stanovil: „Řízení podle zákona č. 326/1999 Sb., zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a do tohoto dne neskončené, se dokončí a práva a povinnosti s ním související se posuzují podle zákona č. 326/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.“. Jelikož k ukončení přechodného pobytu žalobce na území ČR došlo dne 16. 7. 2013, tj. přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 314/2015 Sb., nebyl žalobce, jehož práva a povinnosti s řízením související se posuzují podle zákona č. 326/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (*in concreto*: ve znění účinném do

31. 12. 2010), oprávněně podat žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 68 odst. 1 ve lhůtě k vycestování stanovené z důvodu ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie uvedené v § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců (ve znění účinném od 18. 12. 2015).

Jen na okraj soud podotýká, že žalobci by neprospělo ani to, kdyby na něj bylo možno vztáhnout oprávnění podat žádost o povolení k trvalému pobytu ve lhůtě uvedené v § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Touto lhůtou se rozumí lhůta 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu. Jelikož rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu žalobce na území ČR nabylo právní moci dne 16. 7. 2013, lhůta 60 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí by skončila v sobotu 14. září 2013 a jejím posledním dnem by tak bylo pondělí 16. září 2013 [§ 40 odst. 1 písm. c) správního řádu]. Na věci nic nemění ani přiznání odkladného účinku žalobě. Lhůta 60 dnů se počítá ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu. Přiznáním odkladného účinku žalobě se pozastavují účinky napadeného rozhodnutí, ale neruší se ani neodkládá jeho právní moc [to je možné pouze v řízení před civilním soudem podle části páté o. s. ř. na základě § 248 odst. 2 písm. b) téhož zákona]. Odkladný účinek je tu ostatně od toho, aby odvrátil újmu hrozící žalobci (srov. „*Soud ... přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám ...*“), ne od toho, aby jej připravil o práva nebo možnost realizace jeho práv odkládal, a to samozřejmě včetně eventuálního oprávnění podat žádost o povolení k trvalému pobytu ve lhůtě uvedené v § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Z ničeho tak nelze dovodit, že by lhůta 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu neplynula po dobu trvání odkladného účinku přiznaného žalobě nebo dokonce znovu začala plynout po skončení řízení před soudem.

VI. Celkový závěr a náklady řízení

Soud přezkoumal napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Jelikož na základě výše uvedené argumentace neshledal žalobu důvodnou, podle § 78 odst. 7 s. ř. s. ji rozsudkem zamítl.

Žalovaný správní orgán, který měl ve věci plný úspěch, má podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem proti žalobci, který ve věci úspěch neměl. Žalovanému správnímu orgánu však žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly, a proto bylo rozhodnuto, že na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

Podle čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Vzniká tu otázka, zda lze neúspěšnému žalobci uložit povinnost nahradit státu náklady spojené s přibráním tlumočníka.

Ve správním soudnictví jsou práva účastníků řízení upravena v § 36 s. ř. s. Podle § 36 odst. 2 s. ř. s. náklady spojené s přibráním tlumočníka platí stát. Náhrada nákladů řízení je upravena v § 60 s. ř. s. Podle § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků.

Ve vztahu k těmto ustanovení zaujímá odborná literatura rozdílné názory: „*Soudní řád správní požaduje, aby bylo tlumočení zajištěno účastníkům řízení bezplatně. V § 36 odst. 2 proto stanoví, že náklady spojené s přibráním tlumočníka platí stát. Toto ustanovení je však třeba posuzovat ve vazbě na § 60 odst. 4, který dává státu právo na náhradu nákladů řízení*“

proti neúspěšnému účastníkovi. ... Ze skutečnosti, že podle § 18 odst. 1 OSŘ, jenž je podle § 64 SŘS přiměřeně použitelný i v řízení před správními soudy, mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení, mají právo jednat před soudem ve své mateřštině a soud je jim povinen zajistit stejné možnosti k uplatnění jejich práv, neplyne, že by neúspěšný účastník nebyl povinen státu náklady tlumočnického nahradit. Takový závazek nedovozuje z čl. 37 odst. 4 LPS a čl. 6 odst. 1 EÚLP ani doktrína (viz Wagnerová, s. 780 a 781). Soud je pouze povinen tlumočnicka zajistit, aniž by mohl účastníkovi uložit povinnost složit zálohu na očekávané tlumočné, a je také povinen tlumočné uhradit. V závěru řízení však náklady na zajištění práva účastníka na jednání ve své mateřštině vstupují do nákladů státu, jež účastníci uhradí podle míry svého neúspěchu, nejsou-li ovšem osvobozeni od soudních poplatků.“ [Luboš Jemelka a kol.: Soudní řád správní. Komentář. 1. vyd. Praha, C. H. Beck 2013, str. 253 a 451], kdežto „Aby byla zachována rovnost účastníků řízení a nedošlo ke znevýhodnění ekonomicky slabšího subjektu, zákon výslovně určuje, že náklady tlumočnicka platí stát. Právo na tlumočnicka je natolik významným právem, že majetkové poměry osoby, která tohoto práva využívá, nehrají žádnou roli. Povinnost státu platit náklady tlumočnicka je v soudním řádu správním upravena duplicitně, a to samostatně v § 36 odst. 2 a společně s náklady na svědečné a znalečné v § 59 odst. 2 SŘS. Lze se proto domnívat, že komentované ustanovení mělo vyjadřovat, že náklady tlumočnicka nemohou být státu nahrazeny, jinými slovy, že stát tyto náklady nese, nikoliv jen platí. ... Mezi náklady placenými státem má svébytné postavení tlumočné. Především nemůže být považováno za náklad spojený s dokazováním, neboť bezprostředně nesouvisí se zjišťováním skutkového stavu. Tlumočné představuje finanční dopad práva každé osoby na jednání v mateřském jazyce nebo v jazyce, kterému rozumí (čl. 37 odst. 4 Listiny). Vzhledem k tomu, že se jedná o elementární lidské právo, vycházejí soudy z toho, že stát náklady tlumočnicků nejen platí, ale též nese; tedy mu nemohou být nahrazeny podle § 60 odst. 4 SŘS.“ [Lukáš Potěšil a kol.: Soudní řád správní. Komentář. 1. vyd. Praha, Leges 2014, str. 263 a 509].

V občanském soudním řízení je právo jednat v mateřštině upraveno v § 18 o. s. ř. Podle § 18 odst. 2 věty první o. s. ř. účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočnicka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Náhrada nákladů řízení státu je upravena v § 148 o. s. ř. Podle § 148 odst. 1 o. s. ř. má stát podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

Tato ustanovení jsou odbornou literaturou interpretována shodně: „Náklady spojené s tím, že účastník jedná před soudem ve své mateřštině ..., platí stát (srov. § 141 odst. 2). Účastníkům nelze (ani postupem podle § 148 odst. 1) uložit, aby nahradili státu tyto náklady (náklady vzniklé v souvislosti s přibráním tlumočnicka).“ [Ljubomír Drápal a kol.: Občanský soudní řád I. Komentář. Praha, C. H. Beck 2009, str. 99] a „V případě, že stát vynaloží náklady na odměnu a výdaje tlumočnicka ustanoveného k zajištění práva účastníka na jednání v mateřštině, nelze účastníkům uložit jejich náhradu.“ [Ludvík David a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha, Wolters Kluwer 2009, str. 72]. Civilistická doktrína se přitom dovolává rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 28. 4. 1984, sp. zn. 1 Cz 15/84, publikovaného jako Rc 21/1986 („Náhradu nákladů spojených s přibráním tlumočnicka k tomu, aby účastník mohl v občanském soudním řízení jednat ve své mateřštině, nelze účastníkovi řízení uložit.“).

Soud neshledává racionální důvod, proč by předmětná otázka měla být řešena jinak ve správním soudnictví než v civilním soudnictví. S přihlédnutím k majoritnímu názoru a za použití zásady *in dubio mitius* proto dospěl k závěru, že neúspěšnému žalobci nelze ukládat

povinnost nahradit státu náklady spojené s přibráním tlumočníka ani tehdy, není-li osvobozen od soudních poplatků.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V Plzni dne 27. července 2018

JUDr. PhDr. Petr KUCHYNKA, Ph.D. v.r.
předseda senátu